

Anteckningar från strandskyddsdialog

2019-10-09

Vad som togs upp efter förmiddagens diskussion utifrån bilder

Frågor som formulerades besvarar Länsstyrelsen här i anteckningarna (i kursiv stil) även om inte alla svar gavs under mötet.

- Vid tillbyggnad av små hus är det svårt att tänka sig hur stor hemfridszonen blir efteråt.
- Det är problematiskt med diken som finns på kartan men vid besök visar sig vara grävda eller torra. Om de finns med på karta ber vi dem höra av sig till Länsstyrelsen
- När det gäller bryggor ser vi en tendens till att Länsstyrelsen överprövar allt fler.
- Är alla bryggor dispenspliktiga?
Nya bryggor och bryggor vars utsträckning och storlek ändras är dispenspliktiga (dock ej vid mindre utökningar se MÖD 2018-05-03 M 1156-18).
- Det är vanligt med bryggor som privatiseras genom skyltar och möbler
- Båthus används inte som förr och det finns en tendens att de privatiseras allt mer. Det innebär mer tillsyn för kommunen.
- Det är svårt med små stugor med liten hemfridszon där man vill bygga komplementbyggnader
- Det är svårt att avgöra hemfridszonen och tomtplatsavgränsning när det är en skogstomt.
- Hemfridszonen och tomtplatsavgränsningen påverkas inte bara av platsen utan också av stugans karaktär såsom färg och utformning med fönster.
- Det är problem med resurser för tillsyn och det saknas stöd för det.
- Det är svårhanterligt med bäckar vs diken, när bäckar blivit diken och diken blivit bäckar.
- Det är vanligt att båtklubbar hägnar in sina bryggor. Får man det?
Det är en tillsynsfråga. Om det finns dispens för staket så får man ha det. Titta på vad som står i beslutet om dispens för bryggan.
- Det är vanligt med schaktmassor och liknande inom strandskyddat område. De som äger marken tänker inte på att det krävs dispens för detta.
- Det är svårt med att nå ut med vad som gäller.
- Vi glömmer ibland naturvärdena ute i själva vattnet.
- Det byggs många stora bryggor.
- Vid schaktmassor och liknande upplag eller annan påverkan inom strandskyddat område görs polisanmälningar (som läggs ner).
- Det är inte enkelt att avgöra om bäcken är ett dike eller blivit ett dike.
- Tillsynen är bristfällig.
- Länsstyrelsen kräver allt mer motivering för strandskyddsdispensen.
- Är det olika bedömningar vid samfällad mark och privat mark, vid t.ex. båthus?
Skäl ska finnas och vid prövningen ska de behov som de/den som söker har prövats mot inskränkningen i det allmännas och naturens behov.
- När markägare använt marken mot vattnet sen länge hur bedömer man det?
En privatisering före 1975, när de mer generella strandskyddsbestämmelserna infördes, är laglig. Det som tillkommit, utökats efter det, kräver dispens. Och det är oavsett samfällad mark eller privat mark.

- Det är vanligt med mark avstyckats för fritidshus på t.ex. 70-talet och nu ska bebyggas och så får man inte det, det går inte att ge dispens om det inte är LIS.
Fastighetsbildning kan inte ligga till grund för dispenser (se MÖD 2011-06-16 i mål nr M 4534-10).

Frågor och synpunkter vid föredragen

På vilket sätt innebar 2009-års reformering av lagstiftningen lättar för strandskyddet. Var det inte tvärtom?

Det var möjligheten att peka ut LIS-områden som bidrog till lättnader i just dessa områden.

Att miljöbalken är en skyddslagstiftning är så långt borta för allmänheten. Det behöver bli tydligare för alla.

Ska kommunen ställa frågor om behov och tänkt användning mm vid ansökningar om dispens för bryggor?

Det är svårt att få bygga bryggor enligt den praxis som vuxit fram. Det behövs en utredning av bland annat behovet av bryggan samt förhållandena på platsen för att kunna avgöra om det går att ge dispens.

Men det ska ju göras en avvägning mellan den enskildes och det allmännas intresse, enligt 7:25 (vid t.ex. utvidgning av brygga).

Praxis för intresseavvägningen i 7:25 är sådan att det först måste finnas ett särskilt skäl, sen ska man göra bedömningen att mellan den enskildes intresse och det allmänna intresset.

Hur liten åtgärd behöver dispens (vid utvidgning av brygga)?

Det finns en dom som säger att tillbyggnaden av en brygga med 15 % i det fallet inte var dispenspliktig. Domstolen bedömde i detta fall att åtgärden inte innebar någon ytterligare avhållande verkan utöver vad den befintliga bryggan har (MÖD 2018-05-03 M 1156-18). En bedömning måste ske i varje enskilt fall.

Vilka särskilda skäl är tillräckligt starka för bryggor och båthus?

*I princip krävs det vanligen att det ska vara ianspråktagen mark eller att bryggan eller båthuset behövs för en näringsverksamhet, för vind- eller väderförhållanden och liknande. Återigen, se till att behoven och förhållandena på platsen noga beskrivs.
Se domar nedan.

Länsstyrelsens vägledning angående små vattendrag behöver bli tydligare. Det vore bra om vägledningen ger hjälp att göra en lathund på hemmaplan i kommunen. Det är bra om vägledningen ger tankehjälp kring vad som talar för och vad talar mot att vattendraget är strandskyddat.

Här ber Ist om att få återkomma.

Praxis som utvecklats kring bryggor tycks inte göra en avvägning mellan vad det allmänna vinner och den enskilde förlorar.

Bad och båtliv är en del av friluftslivet. När är det OK att bygga en brygga egentligen?

*Alltid en avvägning som utgår ifrån behovet relaterat till den inskränkning en brygga skulle göra utifrån strandskyddets syften. *Se domar nedan.*

Vad grundar man det på att vatten aldrig kan vara ianspråktaget.

Det står i domar från mark- och miljööverdomstolen och har sin grund i allemansrätten. Se MÖD 2011-03-15 M 4538-10.

Finns det någon lista på vilka behov som måste vara uppfyllda för att ge dispens för brygga?

*Nej det finns ingen lista, man får leta i praxis. *Se domar nedan.*

Det behövs ett klagörande om vilka bryggor som är dispenspliktiga.

*Nya bryggor och bryggor vars utsträckning och storlek ändras är dispenspliktiga. *Se domar nedan.*

Att det hänt så mycket med rättspraxis under 10-år är svårt att förklara utåt.

**Praxisdomar (sök på målnumret t.ex. M 8660-10), fler finns på strandskyddsdomar.se :
MÖD 2011-07-05 M 8660-10 Bryggdäck som utökar den privata zonen ut över vattnet
MÖD 2011-06-09 M 8963-10 Brygga i oexploaterad del av en vik
MÖD 2017-10-13 M 1554-17 Brygga invid bostadstomt
MÖD 2016-02-19 M 7991-15 Dispens för båthus vid starka skäl
MÖD 2017-10-13 M 1554-17 Ej dispens för utvidgning av brygga
MÖD 2015-05-07 M 919-15 Det går inte att använda skäl 1 för utökning av brygganläggning
MÖD 2013-01-03 M 6370-12 Behovet av en båtplats kan tillgodoses på annat sätt
MÖD 2014-05-09 M 9186-13 Ej behov av mer än en brygganläggning för samma ändamål.
MÖD 2018-05-03 M 1156-18 Dispens krävdes inte för mindre om/tillbyggnad av brygga*

Slutdiskussion

Att ha rätt till allt vatten, är det en mänsklig rättighet?

Det allmänna har inte alltid rätt till allt vatten. Finns det skäl att ta vattnet i anspråk och visar det sig i prövningen att den enskildes behov väger tyngre än strandskyddets syften då kan rätten för det allmänna väga lättare.

Det finns en tillsynsvägledning i PBL. Det behövs något liknande för strandskyddet.

Miljösamverkan Sverige har tagit fram en tillsynsvägledning för Grön tillsyn som finns här:

<http://www.miljosamverkansverige.se/Sv/projekt-och-rapporter-/naturvard/hl-stod-starkt-gron-tillsyn/Sidor/default.aspx>

Det behövs större kunskap hos allmänheten. Det behövs undervisning och det är bra om det kommer från Länsstyrelsen.

Naturvårdsverket ska ha ett webinarie för Länsstyrelserna senare i höst om strandskyddet. De har meddelat att de inte kommer att bjuda in kommunerna men att webinariet ska spelas in. Vi skickar ut information till er på kommunerna om var det går att hitta det inspelade webinariet när det lagts ut.

Var går gränsen för skäl 5 och skäl 2 vid tätortutveckling. Vad som är ett angeläget allmänt intresse och avskiljande väg kan upplevas som olika i Falun och Älvdalen.

Varje situation är unik så det är svårt att ge något svar på det.

Länsstyrelsen uppger handläggningstider på 6 månader vid överprövning av strandskyddsdispenser. Det är inte bra att det tar så lång tid.

Vanligen klarar vi av prövningarna snabbare, men ibland kan det komma en vinter emellan på ärenden som vi behöver åka ut på. Under senare år har vi kunnat korta handläggningstiden.

Vilka underlag vill Länsstyrelsen ha in?

Beskriv behoven av bryggor och beskriv hur ni har kommit fram till att det går att ge dispens. Vi har också ofta hjälp av foton. Skicka med det när ni har.

Om det kommer en ny möjlighet att undanta små vattendrag från strandskydd vill Länsstyrelsen göra det då? Ser ni behov av det.

Vi har inte haft den möjligheten så vi har inte tagit ställning. Vi vet inte hur vi skulle se på det. Dalarna är ett av tio eller elva län som inte har undantag.

Idag har det visats många exempel på vad som inte går. Vi skulle vilja att ni visar goda exempel på vad som går och hur man motiverat mm.

Vi behöver diskutera vad vi vill med tillsyn, dispenser och planer.

Vi vill prata mer framtid och vad vi vill se för förändringar i lagen.

Vi vill ha statistik.

Förra året granskade Länsstyrelsen ca 450 ärenden. Av dessa överprövade vi 13 %. År 2017 överprövades 7 %. Det brukar variera däremellan, 7-13 %. Vi upphäver mellan 1-2 % helt.

Naturvårdsverket har statistik kommunvis:

<https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Naturvard/Skydd-av-natur/Strandskydd/Strandskyddsbeslut/Arbetet-med-att-sammanstalla-statistik-for-2018-pagar/>

Det vore bra om vi hade kunnat prata mer om strandskydd i planer. Det blev inte så mycket idag trots att träffen vände sig till oss som jobbar med det också. Kanske ska dessa frågor delas upp på olika träffar.